

PIJPENMAKERS EN HUN MERKEN IN DE EERSTE HELFT VAN DE 19de EEUW

door J. van der Meulen

Reeds geruime tijd is bekend dat de landelijke overheid in het begin van de 19de eeuw een poging heeft ondernomen tot centrale registratie van merken en contrôle op het zetten van nieuwe. Een copie van het Staatsblad waarin de maatregelen aangekondigd worden, toegezonden door P. Tengnagel, bracht mij ertoe serieus te onderzoeken of de verordening ooit is uitgevoerd. Het bestaan van een inventarisatie van pijpenmakers en merken zou een belangrijke stap voorwaarts betekenen voor het historisch onderzoek van de nijverheid en voor de determinatie van vondsten.

Na enig speurwerk is het mij inderdaad gelukt de betreffende documenten in het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage op te diepen. De stukken zijn in twee delen op te splitsen : a. de publicatie van het besluit in het Staatsblad (no.47) van 25 december 1818, waarin tevens een motivatie gegeven wordt waarom de overheid tot handelen is overgegaan.

b. de legger of kaart van alle merken, vanaf 1818 tot 1850, die door de pijpenmakers gezet worden.

BESLUIT

van den 25sten December 1818, waarbij een Reglement op het stuk der merken door de verschillende pijpen-fabrieken te bezigen, wordt gearresteerd.

Wij Willem, bij de Gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz.

Disponerende op het rekest van Kommissarissen van den Pijpenhandel en de Pijpen-fabrieken te Gouda, houdende hun beklag over het toenemend verval der Goudsche pijpen-fabrieken, en hun verlangen om, door gepaste maatregelen, het in zwang zijnde misbruik te zien stuiten, dat pijpen-fabrieken, buiten voornoemde stad gevestigd, zich niet ontzien om van de meestbekende merken der Goudsche fabrieken gebruik te maken, en daar door hunne pijpen, veelal van slechter kwaliteit, voor Goudsche pijpen te doen doorgaan;

*Gezien de consideratien en advies van Onzen Minister voor het Publieke Onderwijs, de Nationale Nijverheid en de Kolonien;
Den Raad van State gehoord;*

Hebben goedgevonden en verstaan;

Tot opbeuring van den pijpenhandel, en ter betere waarborging van de kwaliteit der voorwerpen, tot welke dezelve betrekking

heeft, te arresteren het navolgende Reglement:

Reglement

op het stuk der merken, door de verschillende Pijpenfabrieken te bezigen.

Art. I. De eigenaars der thans bestaande pijpen-fabrieken zullen, zoodra mogelijk, en uiterlijk vóór den 1sten Februari 1819, aan het bestuur hunner Gemeente opgave doen der merken bij hen in gebruik.

Art. II. Zij zullen geen ander of nieuw merk op hunne pijpen, noch ook op de merkpapieren en op de manden, vaten of kisten, ter verzending dienende, mogen zetten, zonder autorisatie van het plaatselijk bestuur.

Art. III. Desgelijks zal niemand, die in het vervolg zulk een handels-etablisement oprigten mogt, eenig merk mogen aannemen, zonder bekomen autorisatie als voren.

Art. IV. Op alle pijpen, merkpapieren, manden, vaten of kisten, in het vorig artikel bedoeld, zal, behalve het aangenomen merk van den fabriekant, het wapen van de stad of plaats, alwaar de fabrieken gevestigd zijn, moeten, en geenszins dat eener andere stad of plaats mogen uitgedrukt worden.

Art. V. De manden of bennetjes zullen zoodanig merkpapier zichtbaar gedekt, alsmede de vaten of kisten, waarin pijpen verzonden worden, met het wapen der stad of plaats van buiten moeten gebrand worden.

Art. VI. De Staten der Provinciën, alwaar pijpen-fabrieken bestaan, of in het vervolg opgericht mogten worden, zullen, des noods, nadere maatregelen voorschrijven ter executie van, en in overeenstemming met het tegenwoordig Reglement, welks bepalingen niet zullen kunnen worden overtreden, dan op de straffen bij art. 142 en art. 413 van het Lijfstraffelijk Wetboek vermeld.

Onze Minister voor het Publiekelijk Onderwijs, de Nationale Nijverheid en de Kolonien, is belast met de executie van dit Besluit, hetwelk in het Staatsblad zal worden gedrukt.

Gegeven te Brussel, den 25sten December des jaars 1818, het zesde van Onze regering.

WILLEM.

Van wege den Koning,
J. G. de Mey van Streefkerk.

De onderstaande tabellen zijn een supplement van het officiële register en gegevens uit briefwisselingen tussen diverse gouverneurs en de minister. Tevens is de rangschikking van de provinciën anders dan in het origineel.

Legger of Kaart

Zuidholland

Gorinchem, 1 maart 1819

Dirk Valke gebruikt: 1. Het getalmerk 16 met eene kroon er boven op het hieltje. 2. Een gekroond vischje met de letters J.V. er boven, op den kop.

Antonie van Erp gebruikt: 1. De letter A op het hieltje. 2. Een gekroond vischje met de letters A.V.E. op den kop. 3. Het getalmerk 18 met eene kroon en de letters A.V.E. er boven op den kop.

Cornelis Dam gebruikt: 1. Het getalmerk 16, met eene kroon er boven op het hieltje. 2. De letters C.D. met eene kroon er boven op het hieltje. 3. De baren van Arkel met de letters I.V.W. er boven op den kop. 4. Een gekroond vischje met de letters A.S. er boven op den kop. 5. Het getalmerk 18 met de letters G.V.D.R. er boven op den kop.

Lammert van Bommel gebruikt: 1. De letters W B op het hieltje en, op eene andere soort van pijpen, op den kop. 2. De letters A B insgelijks op het hieltje. 3. De baren van Arkel, met de letters I.V.A.H. er boven op den kop. 4. Een gekroond vischje met de letters L V B er boven op den kop.

Nicolaas van Son de Lang gebruikt: 1. Een melkmeisje op het hieltje. 2. Het getalmerk 16 met eene kroon er boven op het hieltje. 3. Het getalmerk 18 met eene kroon en de letters I.D.L. er boven op den kop. 4. Een gekroond vischje met de letters I.V. er boven op de kop.

Sijmen Groenhouwer gebruikt: 1. De letters S.G.H. met een kroontje er boven op het hieltje. 2. De baren van Arkel met de letters S G H er boven op den kop. 3. Het getalmerk 18 met eene kroon en de letters S G H er boven op den kop. 4. Een gekroond vischje, met eene kroon en de letters S G H er boven op den kop.

Aanmerkingen: Blijkens berigt exh. 26 jan. 1850 no.13 zijn al de boven gemelde fabrieken te niet gegaan. Burgem. en weth. zien er geene zwaarigheid in dat de merken van de vervallen fabrieken door andere nieuw opgerigte worden gebruikt, immers voor zoover de vertegenwoordigers der vroegere eigenaren zich niet daartegen verzetten.

Schoonhoven, 1 maart 1819

W.Wilschut (koopman in pijpen) gebruikt het merk W.

Aanmerkingen: Deze opgave wordt te niet gedaan op 26 jan. 1850.

Aarlanderveen, 1 maart 1819

Pieter Boot, merk C.B.

Jan van den Berg, merk W.V.S.

Pieter de Looij, merken: het dubbele klaverblad, W V S, P, 16, D, V.H., P.L.K., P D L

Aanmerking: Vervallen zoo door overlijden als vertrekken, zie exh. 26 jan. 1850 no.13, 1e afd. G.S.

Aarlanderveen, 26 januarij 1850

Geurt Jacob Schildt, merken: de melkmeid, de ster, de gekroonde L en de gekroonde W S

Gouda, 1 maart 1819

Aanmerkingen: De met x geteekende merken zijn geroijeerd op voorstel van Commissarissen te Gouda. De met xx geteekende merken zijn, als te veel op reeds bestaande merken gelijkende, reeds vroeger door Commissarissen buiten gebruik gesteld en behooren, ter voorkoming van misbruik, niet weder te worden uitgegeven. De met xxx geteekende merken, ofschoon thans buiten gebruik, kunnen echter door belanghebbers worden gereclameerd.

Achter het merk staat het jaartal vermeld wanneer het in gebruik is genomen.

gekroonde A	xx	1714	gekroonde D		1682
A ^{BC}		1717	D P	x	1693
gekroonde A E		1707	gekroonde D K		1709
A ^{VN}	x		D A	x	
A ^{VS}	x	1684	D ^{VA}		1770
A ^{VD}	x	1680	gekroonde D S		1699
gekroonde A M		1667	gekroonde E		1696
gekroonde AP	x	1684	E P		1683
gekroonde A B		1684	E S		1768
A ^{VR}	xx	1766	FAG		1768
A ^{VB}		1767	FWS		1737
gekroonde B		1661	G		1767
B ^{WB}		1749	G B		1720
B ^{VB}		1730	G N		1768
B ^{OW}		1737	G ^M L		1767
gekroonde B S		1733	G ^{VS}	x	1700
B ^{VM}		1729	G ^{DH}	x	1744
C		1695	G ^{VK}	x	1733

	H B	x	1691		SWK	x	
	H E		1710		T	xx	1696
	HVN		1746	gekroonde	T D		1747
	H W	x	1767		T S		1737
	IHP	x	1749		V	x	
	IKS	xxx	1713		V B	x	1727
	I B		1796		V H	x	
	IAN	x	1699		~~VA~~		1723
	IDG	x	1709	gekroonde	W		1675
	IWI		1701	gekroonde	W S		1660
	IAB	x	1674	gekroonde	W T		1698
	IDB	x	1750	gekroonde	W P		1726
	IVB	x	1691		W L		
	K	x	1674		~~KL~~		1726
gekroonde	K B		1704				
	KIP	x	1732	cijfermerken			
	L		1726	gekroonde	2		1679
gekroonde	L B	x	1724	gekroonde	4	x	1692
	L S	x	1763	gekroonde	5	x	1677
	L K		1674	gekroonde	6	x	1704
	LVD	x	1724	gekroonde	9		1713
	LVR	xxx	1748		12		1715
gekroonde	M		1667	gekroonde	13		1725
	M P	xx	1705		14		1696
	M W	x	1702	gekroonde	15	x	1706
	MSV	x	1713	gekroonde	16		1719
gekroonde	P		1692	gekroonde	17	x	
	P	xx		gekroonde	18	xx	
	P V	x	1710	gekroonde	19	x	1729
gekroonde	P B	xxx	1715		21	x	1745
gekroonde	P S		1675	gekroonde	24	x	
	P T	x	1663	gekroonde	25		1711
	PLK	x	1738	gekroonde	26		1731
	PVH	x	1719	gekroonde	27		1731
	PIB		1739		28		1723
	PVS	x	1768	gekroonde	29	x	1732
	PVA	x	1675	gekroonde	30		1714
gekroonde	Q	xx		gekroonde	31	xx	1729
gekroonde	R T		1768	gekroonde	33		1719
gekroonde	S		1660	gekroonde	34		1732
	S H	xxx	1667	gekroonde	36		1719
	SDL		1744	gekroonde	37		1732
	SWH	x		gekroonde	38		1733
	S _W H	x	1750	gekroonde	39		1730

gekroonde 41	x	1720	figuurmerken	
42	x	1733	wapen van Amsterdam	x 1691
gekroonde 43		1728	wapen van Batavia	1745
44	x	1727	Compagnies wapen	xxx
gekroonde 46		1770	wapen van Zutphen	x 1725
gekroonde 47	x	1736	wapen van Gelderland	1701
gekroonde 48	x	1724	wapen van Haarlem	xxx 1675
gekroonde 49	x	1724	wapen van Leiden	1685
gekroonde 51		1733	wapen van Gouda	xx 1679
gekroonde 52		1733	wapen van Overijssel	x
gekroonde 53		1723	de burg	1694
gekroonde 54		1732	de bot	1722
gekroonde 55		1685	het klaverblad	xx 1660
gekroonde 56		1692	twee klaverbladen	x 1732
gekroonde 58		1734	drie klaverbladen	xx
gekroonde 59		1730	gekroonde duif	x 1667
gekroonde 64	x	1757	gekroonde twee duiven	x 1675
gekroonde 65		1729	dubbel anker	1724
gekroonde 66		1719	de koning David	1675
gekroonde 67		1768	het anker	1675
gekroonde 68		1732	de melkmeid	1660
69		1748	de koordendanser	1706
72		1733	de ooijevaar	1735
gekroonde 73		1745	de laars	1696
gekroonde 74	x	1733	de zon	xx 1667
gekroonde 75		1728	het scheepje	1746
gekroonde 76	x	1730	het tabakskonfoor	xxx 1708
gekroonde 77	x	1742	de schaatsenrijder	x 1712
gekroonde 78	x	1724	de drie ruiten	x 1686
79		1732	de speelman	1705
gekroonde 81		1737	gekroonde turfmand	x 1733
gekroonde 82		1734	de krijgsman	1732
83		1733	de os	xx 1660
gekroonde 84		1733	de molen	1667
gekroonde 86		1732	de kandelaar	x 1660
gekroonde 87		1734	het lam onder den boom	1724
89		1733	de bok	1727
gekroonde 90		1731	de eijkerkorf	xx 1722
gekroonde 93		1727	de kraan	x 1695
gekroonde 94		1732	de haan	1675
gekroonde 96		1728	het springende paard	1660
gekroonde 99	xx	1719	het fortuin	1675
			de meermin	x 1768
			de muil	x 1675
			Bacchus op het vat	1710

de trompetter	1674	de wijnton	1674
de hollandsche tuin	1682	de zittende vos	1674
de Goudsche toren	1728	de musketier	xx 1713
het kwispedoor	xx 1725	de ijsslee	x 1708
de lelie	1667	de visscher	x 1660
drie leliën	x 1705	het zwijn	1724

Gouda, 21 mei 1850

Lijst van pijpenmerken, welke bij de onderscheidene fabriekanten in gebruik zijn, met opgaaf van de jaartallen, wanneer eenige fabriekanten hetzij bij koop of erfenis, twee merken zonder meer, mogen hebben, volgens het reglement op den pijpenfabrieken voor de stad Gouda, gearresteerd bij besluit van den Souvereinen Vorst 19° December 1814.

lettermerken

gekroonde A B	1684	gekroonde K B	1704
A ^B C	1717	gekroonde L	1726
gekroonde A E	1707	gekroonde L K	1674
gekroonde A M	1667	gekroonde M	1667
A ^V B	1767	gekroonde M G	onbekend
gekroonde B	1661	gekroonde M K	onbekend
B ^O W	1737	P ^I B	1739
gekroonde B S	1733	gekroonde P S	1675
B ^V B	1730	gekroonde R T	1768
B ^V M	1729	gekroonde S	1660
B ^W B	1749	S ^D L	1744
C K	1695	T D	1747
gekroonde D	1682	gekroonde T M	onbekend
gekroonde D K	1709	gekroonde T S	1737
gekroonde D S	1699	gekroonde W	1675
gekroonde E	1696	gekroonde W L	1708
gekroonde E P	1683	gekroonde W P	1726
gekroonde E S	1708	gekroonde W S	1660
F ^W S	onbekend	gekroonde W T	1698
gekroonde G	1667	cijfermerken	
gekroonde G B	1720	gekroonde 2	1679
gekroonde G N	1768	gekroonde 12	1715
G ^M L	1767	gekroonde 13	1725
gekroonde H E	1710	gekroonde 16	1719
gekroonde H P	onbekend	gekroonde 25	1711
gekroonde H L	1767	gekroonde 26	1731
gekroonde I B	1796	gekroonde 27	1731
I ^D M	onbekend	gekroonde 28	1723
I ^K S	1713	gekroonde 30	1714
I ^W I	1701	gekroonde 33	1719

gekroonde 34	1732	gekroonde 68	1732
gekroonde 36	1719	gekroonde 69	1748
gekroonde 37	1732	gekroonde 72	1733
gekroonde 38	1733	gekroonde 73	1745
gekroonde 39	1730	gekroonde 75	1728
gekroonde 43	1728	gekroonde 76	1730
gekroonde 46	1770	gekroonde 79	1732
gekroonde 51	1733	gekroonde 81	1737
gekroonde 52	1733	gekroonde 82	1734
gekroonde 53	onbekend	gekroonde 83	1733
gekroonde 54	1732	gekroonde 84	1733
gekroonde 55	1685	gekroonde 86	1732
gekroonde 58	1734	gekroonde 87	1734
gekroonde 59	1730	gekroonde 89	1733
gekroonde 64	1757	gekroonde 90	1731
gekroonde 65	1729	gekroonde 93	1727
gekroonde 66	1719	gekroonde 94	1732
gekroonde 67	1768	gekroonde 96	1728

figuurmerken

de burg
1694

de Goudsche
toren
1728

de zittende
vos 1674

de gekr.laars
1696

de molen
1667

de koordendan-
ser 1706

de haan
1675

het lam on-
der de boom
1724

het dubbel
kruis 1726

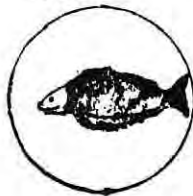
het scheepje
1746

het zwijn
1724

de bot
1722

de melkmeid
1660

de trompetter
1674

Bacchus op
't vat 1710

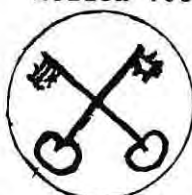
de krijgsman
1732

de lelie
1667

het wapen van
Leiden 1685

Koning David
1675

het springend
paard 1660

de gekroonde
wijnton 1674

het wapen van
Batavia 1734

het fortuin
1675

de harp
1831

de oijevaar
1735

de leeuw in
de Hollandse
tuin 1682

het wapen van
Gelderland 1701

het anker
1675

het dubbel an-
ker 1724

de bok
1727

de speelman
1705

Gouda, na 1850

G.J.Wagenaar, 19 aug. 1851, de gekroonde 56

J.Broer, 19 aug. 1851, de gekroonde 35

B.van der Maas, 21 sept. 1854, de gekroonde 17

E.van Gent, 6 maart 1856, de gekroonde 32

B.van der Maas, 30 aug. 1856, S M en $\frac{III}{W}$

Pieter Goedewaagen, 10 dec. 1856, het wapen van Amsterdam

F.van Essen, 28 febr. 1857, het getalmerk 31

J.van Bovene Gz, 8 juni 1857, de gekroonde V H en het wapen
van de O.I.Compagnie (V O C)

W.F.J.van Essen, 22 aug. 1857, de gekroonde 43 en de P^IB

A.Glas, 18 juni 1859, de gekroonde 24

J.Prince, 10 juli 1861, de gekroonde D en de gekroonde 46.

Door J.Prince gekocht van de erfgenamen van G.van
Leeuwen.

P.J.van der Want Az, 25 juli 1861, de L B

J.van Baalen, 12 oct. 1861, het gekroonde duifje

W.F.van Essen, 18 mei 1863, de gekroonde 81 en het sprin-
gende paard

P.en W.T.C.van Essen, 11 juli 1865, de gekroonde 81 en het
springende paard, de gekroonde 43 en
de P^IB

P.en W.T.C.van Essen, 4 aug. 1865, de krijgsman

P.J.van der Want Az, 26 aug. 1865, de A^BC

P.Goodewaagen, 27 nov. 1867, de D W

P.en W.T.C.van Essen, 11 jan. 1870, KEEVIL PIPE

Overijssel

In deze provincie bestonden, in het begin van 1819, geene pij-
penfabrieken.

Kampen, 17 julij 1829

H.G.Freriks en J.F.Steinman, het wapen der stad Kampen op
de monster- of pronkpijp en op de papieren en manden.

Voorts op de hiel van alle pijpen het merk

Noordbrabant

's Hertogenbosch, 23 februari 1819

L.Eras zet de merken: het tonnetje, de lelie, A B, 66, 77,
F P, B, H, K^IP, KVD, W S. Al deze merken zijn gekroond.

N.J.Crefoeur zet de merken: A B, 77, 66, 6, F P, W S.

Allen gekroond. Vervolgens de merken de toelast

en de lelie geteekend met nog een figuur hier

vertoonende

Zuidbraband

Molenbeke, 12 februari 1819

Stroobans, zet de merken: W S, S B en de gekroonde S

Limburg

Venlo, 22 maart 1819

Jan Hendrik Greefraeth zet de merken: BBW en 46. Behalve dit merk heeft deze fabrikant nog de letters J.G op zijne pijpen (aanvulling op 25 jan. 1820). Het bedrijf is begin 1819 opgericht.

Lenssen & Cratz zetten de merken: BBW en 46. Zij hebben verklaard niet meer te fabriceren en voornemens te zijn derzelve fabriek over te brengen naar Herongen (Pruissen).

Roermonde, 22 maart 1819

Pierre Nicolas Grevenstein en Pierre Kleudtgen zetten de merken: de lelie, 96, 46, A B en een bezem

Deze fabriek bestaat niet meer op 25 jan.
1820

Maasijk, 22 maart 1819

Nicolas Vanijsterdael en Francois Ritzen zetten de merken: de gekroonde A B, de gekroonde M S, de gekroonde W S, de gekroonde 46 en de gekroonde 96. Behalve deze merken heeft de fabrikant, in plaats van het ontbrekende stadswapen, de letter M aangenomen; terwijl de kisten of vaten, in welke men de pijpen verzendt met het stedelijk zegel: Plaatselijk bestuur van Maaseijk, prov. Limburg gemerkt worden.

Maaseijck, 11 julij 1829

weduwe J.F.Ritzen merkt met het volgnummer één tot honderd met de eikel (het stadswapen). Dit merk wordt aangenomen in plaats van het tot dus ver gebezigde A B, W S, 46, 96 alle met een kroontje daarboven.

Nederweert, 2 april 1850

Bernard Stalenberg merkt met K S

Maastricht, 31 mei (1850?) *

Johannes Dehue merkt met I D

Jan Knoedgen merkt met I K *

Luik

Luik, 24 mei 1819

Bastin-Nossent, zet de merken: de gekroonde 46, B_WB en

L.J.Deffet zet de merken: de gekroonde 46 en
deze twee fabrikanten hebben zich verbonden

om hunne pijpen aan de koppen met L G te merken en bij verzending het cachet der gemeente op te drukken.

Seilles, 24 mei 1819

Etienne Marchand zet de merken: de gekroonde W S, de gekroonde 46 en de gekroonde klok en de 46

Oostvlaanderen

Gent, 7 februari 1819

Jean Cappelier, de W S

Jean Merlé, een molen

Pierre Vanhaeverbeke, de W S en het merk van een burg

Benoit Verbrugghe, de W S en eene kroon

André Vechters, de W S eene kroon en een boom

J.B.Berlo, de W S, de D S en het merk van een burg

J.B.Vanhaeverbeke, de W S, eene kroon en eene lelie

Gaspard Colijn, de V B, de gekroonde W S en een leeuw

St.Nicolaas, 7 februari 1819

Pierre Joseph van Reijn, de gekroonde W S

Grammond, 7 februari 1819

Jean van Meckeren, de gekroonde W S en de gekroonde D

Westvlaanderen

Brugge, 12 maart 1819

Jean Bogaert, Rue des Pierres no.88

Jean Baptiste Vlamijnck, Rue des Mères no.33

Beide pijpenmakers, wier arbeid echter zoo weinig betekent, dat zij niet eenmaal een eigen oven hebben, maar hunne pijpen, die, voor het overige, van geener hande merk voorzien zijn, in de ovens der pottebakkers brengen.

Thielt, 12 maart 1819

Francois Willemijns, een gekroonde W S

Roulers, 12 maart 1819

Jean Masselis, de T D

Josse Masselis, de T D

Pierre Muijlle, de T D

Poperingen, 12 maart 1819

Chretien Pierre Guyson zet op de voorkant van de pijpenkop de letters T D. Op het hieltje eene gekroonde W en om deszelfs steel zes lange vierkanten, aan wier bovenkant het woord Gauda en aan den onderkant het woord Verzil.

Kortrijk, 12 maart 1819

Josse Debevere, de W S

Joseph Martin Malfait, de gekroonde W S

Vlamertinghe, 12 maart 1819

Arnold Ooghe zet het merk

Antwerpen

Antwerpen, 18 februari 1819

Charles de Bruijcker, de W S

Mechelen, 18 februari 1819

Francois Melaert, de W S

Lier, 18 februari 1819

B.Thijs, de T S op de kanten

••

Muller, de gekroonde M op de kanten

||: ••

wed. Gilis, de gekroonde M S en op de kanten

::: ::

Namen

Namen, 11 maart 1819

wed. Laluelle, de 46 en de H

Lambert Morelle, de 46 en de P.F.

Jean B.Werle, de W en de L (mogelijk de W.L.)

Jean Statens, de 46 en de S

Francois Henrij, de 46 en de H

Namen, 30 maart 1827

P.J.Duquesnoij, de D.ÿ.

Namen, 15 mei 1827

Cornelis Lecocq, de C L

Andennes, 11 maart 1819

wed. Jean Jos Fossion, de gekroonde 46

Charles et frère Smet, de 49 en de V S

Jean Jh.Magis, de gekroonde 48

Louis Winant, de gekroonde W S en de klok

Andenelle, 11 maart 1819

Pierre Orter, de gekroonde 46

Henegouwen

Bergen, 1 april 1819

C.(S of J). Petit zet W S op de hieltjes der lange hollandsche pijpen en een leeuw op de lange fransche pijpen en

op de stelen

PETIT

~~~~~

~~~~~

~~~~~

A MONS

op den voorkant der koppen van de korte pijpen de letter H en op de gemeenste korte pijpen niets. Gaat over enige tijd een P op de hiel zetten.

De pijpenfabriek bestaat reeds 24 jaar.

Doornik, 1 april 1819

J.B.Baisieux zet op de hiel tjes WS en een leeuw, op de koppen een H en op de stelen

Aimable Prevost, de letter H. Deze pijpen zijn van het gemeenste soort.

Nimij-Maisières, 1 april 1819

Francois Nihoul, de letter N en een leeuw

Armand Grégoire wil in 1820 een pijpenfabriek oprichten.

Casteau, 15 october 1828

Joachim Stievenart, de letter S

In de provincies Noordholland, Zeeland, Utrecht, Gelderland, Drenthe, Vriesland, Groningen en Luxemburg bestonden, in het begin van 1819, geene pijpenfabrieken.

Bron:

Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage

Archief nr. 2 04 23

Binnenlandse Zaken 1817-1825

Nationale Nijverheid en Koophandel

ADVERTENTIES.

Wie helpt mij aan sigarenzakjes met: een rebus, zoekplaatje, kruiswoordpuzzle, kroningszakje Wilhelmina etc.

Ook ruilen tegen kleipijpen, oude tabakszakken, sigarenkist-etiketten, grospenningen etc.

Leen van den Berg.

AANGEBODEN: De eerste 7 jaargangen van het P.K.N.blad. (1 nummer ontbreekt) en een grote doos vol opgegraven koppen.

Ook genegen te ruilen tegen tegels.

H.W.P.Loohuizen
